

Miðvikudaginn 23. nóvember 1960.

Nr. 169/1959. Þorsteinn Jónsson (Guðlaugur Einarsson hdl.)
 gegn
Jóni Gíslasyni (Magnús Thorlacius hrl.)
 og gagnsök.

Dóminn skipuðu hinir reglulegu dómara Hæstaréttar.

Eignardómsmál. Ítaksréttindi.

Dómur Hæstaréttar.

Jón Steingrímsson, sýslumaður í Mýra- og Borgarfjarðar-sýslu, og samdómendurnir Þorvaldur T. Jónsson, oddviti í Hjarðarholti, og Þórir Steinþórsson, skólastjóri í Reykholti, hafa kveðið upp hinn áfrýjaða dóm.

Aðaláfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 25. september 1959. Eru kröfur hans þær, aðallega að hann verði dæmdur sýkn af öllum kröfum gagnáfrýjanda, en til vara, „að beitarréttur gagnáfrýjanda verði eingöngu viðurkenndur til krossmessu að vori og jafnframt verði viðurkennd varzla aðaláfrýjanda að hinu umdeilda landi“. Þá krefst aðaláfrýjandi og málskostnaðar úr hendi gagnáfrýjanda í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi hefur gagnáfrýjað málinu með stefnu 30. september 1959 og krafizt þess, að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur og að aðaláfrýjanda verði dæmt að greiða honum málskostnað fyrir Hæstarétti.

Fyrir Hæstarétti hafa verið lögð fram mörg ný skjöl. Að tilhlutan Hæstaréttar fengu aðiljar mælingamann til að gera uppdrátt af öllum hinum umdeildu engjaspildum sunnan Andakilsár, þeim sem taldar eru upp í héraðsdómi. Fór mælingin fram dagana 17.—19. október 1960. Voru gerðir tveir uppdrættir merktir nr. VII og VIII, sem sýna sömu útmörk landspildu þeirrar, sem deilt er um í málinu. Ber að leggja þá til grundvallar dómi í málinu.

Í máli þessu hefur gagnáfrýjandi krafizt þess, að svæði það, sem á uppdráttunum er nefnt Neðra-Hreppsengi og þar

er afmarkað, verði dæmt eignarland hans, en viðurkennir, að aðaláfrýjandi eigi þar slægjuítak.

Fyrir norðan bæinn Innri-Skeljabrekku í Andakílshreppi og meðfram Andakílsá liggur samfelldt engjasvæði, svo nefndar Suðurengjar, og hafa einstakar landspildur þar verið nytjaðar til slæгна frá ýmsum jörðum í Andakíls- og Skorradalshreppum eða af einstökum aðiljum, sem öðlazzt hafa réttindi til þess. Í Landnámu segir: „Þorbjörn svartí hét maðr, hann keypti land at Hafnar-Ormi inn frá Selaleyri ok upp til Forsár, hann bjó á Skeljabrekku“. Seleyri ber enn sitt nafn og liggur sunnan Borgarfjarðar milli Hafnar og Grjóteyrar. Forsá er sú á, sem nefnist nú Andakílsá.

Af þessari frásögn Landnámu er auðsætt, að hinar umdeildu engjar hafa í öndverðu verið hluti af landi Skeljabrekku. Síðar hefur Skeljabrekkujörð verið skipt í Ytri- og Innri-Skeljabrekku, og samkvæmt landamerkjaskrá Ytri-Skeljabrekku, dags. 20. desember 1922, og landamerkjaskrá Innri-Skeljabrekku, dags. 25. júní 1923, liggja merkin milli þessara jarða frá fjalli alla leið til Andakílsár, en hinar umdeildu engjaspildur eru austan þeirra merkja. Samkvæmt nefndri landamerkjaskrá Innri-Skeljabrekku og landamerkjaskrá Neðra-Hrepps, dags. 14. febrúar 1923, ná landamerki jarða þessara saman alla leið til Andakílsár fyrir austan hinar umdeildu engjaspildur.

Úrlausnarefni máls þessa er, hvort aðaláfrýjandi eigi fullan eignarrétt að hinni umdeildu landspildu eða eigi einungis þar „engi á annars manns jörðu“, eins og það er orðað í 22. kap. Jónsbókar.

Það er ljóst, að landspilda sú, sem mál þetta varðar, svo nefnt Neðra-Hreppsengi, hefur upprunalega verið hluti af Skeljabrekku, en hefur öldum saman verið nytjað til slæгна frá jörðinni Neðra-Hreppi í Skorradalshreppi, unz hún var með afsalsgerningi, dags. 9. maí 1925, seld aðaláfrýjanda, en hann býr nú í Efra-Hrepp og nytjar landspilduna ásamt þeirri jörð. Frumgögn vantar um það, hvenær umráð landspildu þessarar hafa verið skilin frá Skeljabrekku og hvort önnur umráð landspildunnar en til slæгна hafa gengið undan

nefndri jörð, en önnur gögn, sem atriði þessi varða og fram hafa komið í málinu, verða nú rakin og metin.

1. Engin gögn liggja fyrir um afsöl á umræddri landspildu, fyrr en aðaláfrýjandi keypti hana hinn 9. maí 1925, eins og áður greinir. Í afsalinu til hans kveðst seljandi „afsala hér með til fullrar eignar og umráða ofanrituðu flæðiengjastykki frá mér og mínum erfingjum til Þorsteins Jónssonar“. Afsal þetta og orðalag þess getur ekki ráðið úrslitum, þar sem af-seljandi gat eigi veitt afsalshafa meiri rétt yfir hinni um-deildu landspildu en hann hafði sjálfur.

2. Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns er lýsing á jörðum í Skorradalshreppi, sem skráð er 29. og 30. júní 1707 að Grund í Skorradal. Segir þar um jörðina Neðra-Hrepp: „Engjatak á jörðin á flæðiengi því, sem liggur við Andakílsá fram undan Innri-Skeljabrekku og kallað er Neðra-Hrepps engi“. Í álitserð prófessors Guðna Jónssonar, dags. 13. maí 1960, er með dæmum úr íslenzkri málvenju sannað, að orðið engjatak getur táknað hvort heldur engjaitak eða fullkomna eign lands, sem engi er á. Er Jarðabókin því ónýtt sönnunargagn í máli þessu.

3. Í sóknarlýsingu Jóhanns prests Tómassonar frá árinu 1840 og í jarðamati frá árunum 1849—1850 er þess getið um nokkrar jarðir, sem flæðiengi hafa nytjað á Suðurengjum, að þær eigi þar engjaitak. Í sóknarlýsingunni er eigi minnst á, að jörðin Neðri-Hreppur eigi landsnytjar á Suðurengjum, en í jarðamatinu er rætt um flæðiengi jarðarinnar. Eigi þykir verða dregin sú ályktun af nefndum gögnum, að eign og umráðum yfir Neðra-Hreppsengi hafi verið háttað á annan veg en eign og umráðum yfir öðrum landspildum á Suðurengjum.

Samkvæmt rökum þeim, sem greinir í héraðsdómi, verða deilur þær, sem á síðara hluta 19. aldar urðu um ágang bú-fjár á Suðurengjar og notkun landspildunnar, eigi taldar skipta máli um úrslit hér. Sama máli gegnir um girðingar, sem á fyrra hluta þessarar aldar voru settar upp á Suðurengjum.

Svo sem rakið hefur verið, var hin umdeilda landspilda

upprunalega hluti af Innri-Skeljabrekku. Eigi eru leiddar sönnur að því, að í öndverðu hafi stofnast meiri réttur Neðra-Hreppi til handa yfir hinni umdeildu landspildu en slægjuítak, þ. e. „engi á annars manns jörðu“, og ekki er komið fram í málinu, að eigendur Innri-Skeljabrekku hafi síðar afsalað meira rétti, enda verður slíkt afsal eigi talið felast í því, að rætt er um „land“ Neðra-Hrepps á Suðurengjum í landamerkjabréfi Horns í Skorradal frá 30. desember 1922, sem þáverandi eigandi Innri-Skeljabrekku undirritaði. Ber því, svo sem gert er í héraðsdómi, að viðurkenna eignarrétt gagnáfrýjanda að hinni umdeildu landspildu og slægjuítak aðaláfrýjanda á henni.

Varakrafa aðaláfrýjanda var eigi reifuð fyrir héraðsdómi, og verður hún því ekki dæmd í þessu máli.

Samkvæmt framansögðu ber að staðfesta hinn áfrýjaða dóm.

Rétt þykir eftir atvikum, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

Dómur aukadómþings Mýra- og Borgarfjarðarsýslu 20. júlí 1959.

Mál þetta er höfðað með opinberri stefnu, útgefinni 3. september fyrra ár, er birtist í Lögbirtingablaðinu 10. sama mánaðar, þingfest 9. janúar 1959, áreið fór fram 1. maí þ. á. og tekið til dóms 10. þ. m.

Forsaga þessa máls er sú, að um langan aldur hafa engjastykki, er liggja neðan við engjar jarðarinnar Innri-Skeljabrekku í Andakílshreppi og niður að Andakílsá, verið nytjuð til slæгна frá ýmsum jörðum í Andakíls- og Skorradalshreppum, eða af einstaklingum, er haft hafa umráð yfir þeim. Hefur eigi verið víst, hvort hér hafi verið um slægnaíttök að ræða eða eignarlönd.

Engjastykkin hafa verið þessi:

1. Stóri- og Litli-Hálsahringur, er nytjaðir hafa verið frá jörðinni Hálsu.

2. Stóri-Hringur, Þrætunef og Litli-Hringur, er nytjaðir hafa verið frá kirkjujörðinni Horni.
3. Grjóteyrarengi, er nytjað hefur verið frá Grjóteyri.
4. Neðra-Hreppsengi, er nytjað hefur verið frá Efra-Hrepp.
5. Efra-Hreppsengi, sem nytjað hefur verið frá Efra-Hreppi að $\frac{1}{2}$ hluta, frá Mófellsstöðum að $\frac{1}{2}$ hluta, frá Mófellsstaðakoti að $\frac{1}{2}$ hluta og af Kristjáni Guðmundssyni í Borgarnesi að $\frac{2}{3}$ hlutum.
6. Kirkjuengi, sem nytjað hefur verið frá Hvanneyri.
7. Hvammsengi, er nytjað hefur verið af Haraldi Á. Sigurðssyni í Reykjavík.
8. Miðfossaengi, er nytjað hefur verið frá Miðfossum.
9. Fossaoddi, er nytjaður hefur verið frá Syðstufossum.
10. Fit, er nytjuð hefur verið frá Innri-Skeljabrekku.

Er lög um ítök nr. 113 29. desember 1952 gengu í gildi, auglýsti sýslumaður Mýra- og Borgarfjarðarsýslu eftir því, að þeir, er ítök ættu í jarðir í sýslunum, lýstu ítökunum fyrir honum.

Bárust honum þá lýsingar frá eftirtöldum mönnum.

1. Guðlaugi Einarssyni, hdl. í Reykjavík, vegna Þorsteins Jónssonar, bónda í Efra-Hrepp, fyrir Neðra-Hreppsengi, og hluta hans af Efra-Hreppsengi.
2. Kristjáni Guðmundssyni fyrir hluta hans og þeirra Eiríks Sigurðssonar í Mófellsstaðakoti og Vilmundar Jónssonar, Mófellsstöðum, af Efra-Hreppsengi.
3. Kristjáni Guðmundssyni vegna Haralds Á. Sigurðssonar fyrir Hvammsengi.
4. Guðjóni B. Gíslasyni fyrir Fossaodda.
5. Óskari B. Hjartarsyni vegna eigenda Grjóteyrar fyrir Grjóteyrarengi.
6. Guðmundi Jónssyni vegna eiganda Hvanneyrar fyrir Kirkjuengi.

Var öllum þessum landspildum fyrst og fremst lýst sem eign, en til vara sem ítökum, og er legu þeirra lýst þannig, að þær séu á Suðurengjum.

Sýslumaður sendi síðan eigendum jarðanna Innri- og Ytri-Skeljabrekku með bréfi 4. ágúst 1954 afrit af lýsingum þessum, og mun hann hafa talið sér skylt að senda eigendum beggja jarðanna lýsingar, þar sem eigi var lýst ítökum í ákveðna jörð. Með bréfi, dags. 17. marz 1955, tilkynnti svo Magnús Thorlacius, hrl. í Reykjavík, sýslumanni vegna Jóns Gíslasonar, bónda á

Innri-Skeljabrekku, að greindur eignarréttur og ítakskröfur í land Innri-Skeljabrekku væru vefengdar.

Lá mál þetta svo niðri þar til í ágúst 1958, að Jón Gíslason setti laxveiðilögn í Andakílsá fyrir Neðra-Hreppsengi. Krafðist þá Þorsteinn Jónsson í Efra-Hrepp, að lagt yrði lögbann við starfrækslu lagnarinnar, og var það gert með lögbannsgerð, er fram fór 12. ágúst 1958. Höfðaði hann síðan mál til staðfestingar lögbanninu með stefnu 18. sama mán. Skömmu síðar höfðaði svo stefnandi mál þetta.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að viðurkenndur verði eignarréttur hans að svokölluðu Neðra-Hreppsengi og að stefndi verði dæmdur til að greiða honum málskostnað að skaðlausu.

Stefndi gerir þær kröfur, að hann verði sýknaður af kröfum stefnanda og honum tildæmdur málskostnaður eftir mati réttarins.

Málflutningsmaður stefnda, er við þingfestingu málsins féllst á, að það yrði rekið sem áreiðar- og vettvangsmál, hefur undir rekstri málsins hreyft því, að það beri að reka sem landamerkmál, og þar sem svo hefði eigi verið gert, beri að vísa því frá *ex officio*.

Rétturinn lítur svo á, að það, sem um er deilt í þessu máli, sé það, hvort landspildan Neðra-Hreppsengi sé slægjuítak eða eignarland. Fyrir réttinum hefur ekkert komið fram, er bendir til þess, að ágreiningur sé um ummerki þessa landsvæðis. Virðist af því leiða, að með mál þetta eigi að fara eftir 3ja kafla laga um landamerki nr. 41/1919, og er því eigi ástæða til að vísa því frá.

Þá hefur málflutningsmaður stefnda hreyft því, að stefnanda brysti fullkomna eignarheimild fyrir jörðinni Innri-Skeljabrekku. Telur hann, að er faðir stefnanda, Gísli Jónsson, fékk afsal fyrir jörðinni 22. júní 1937 frá Jóni Hannessyni fyrir hönd Guðrúnar Jónsdóttur í Bæ, hafi hún eigi verið eigandi jarðarinnar, heldur sonur hennar, Andrés Björnsson frá Bæ.

Undir rekstri málsins hefur málflutningsmaður stefnda lagt fram yfirlýsingu Andrésar Björnssonar um það, að móðir hans hafi haft fullt og ótakmarkað umboð hans til að afsala jörðinni til Gísla Jónssonar. Einnig er alkunnugt, að Jón Hannesson, bóndi í Deildartungu, var fjárhaldsmaður Guðrúnar frá Bæ.

Verður því vefenging stefnda á eignarheimild stefnanda fyrir jörðinni Innri-Skeljabrekku eigi tekin til greina.

Rétturinn lítur svo á, að eigi séu fram komnar, hvorki af hálfu stefnanda né stefnda, neinar ótvíræðar sannanir, er sanní eða afsanni, að landspildan Neðra-Hreppsengi sé slægjuítak í land jarðarinnar Innri-Skeljabrekku.

Hins vegar hafa málfærslumenn aðilja fært fram ýmis rök til stuðnings málstað sínum hvor um sig, og skulu þau rök og gagnrök nú rakin.

1. Stefnandi telur sig færa rök fyrir því, að Neðra-Hreppsengi og aðrar landspildur, er liggja niður af engjum Innri-Skeljabrekku og niður að Andakílsá, séu allar innan landamerkjia Innri-Skeljabrekku. Bendir hann á í því sambandi, að landamerkjabréfum Innri- og Ytri-Skeljabrekku beri saman um það, að lönd jarðanna liggi saman alla leið niður í Andakílsá, en af því leiði, að landspildur þær, er liggja ofan þessarar merkjalínu, geti eigi verið innan landamerkjia Ytri-Skeljabrekku. Loks bendir hann á, að samkvæmt dómsskjali nr. 8 eigi jörðin Hálsar „2 engi í Skeljabrekkujörðu hinni eystri“, og enn fremur eigi Varmalækjarkirkja „engi, er kallað er Breiðafit, og liggur í Skeljabrekkujörðu“.

2. Stefnandi viðurkennir að vísu, að Neðra-Hreppsengi hafi um langan tíma verið notað til slægna af stefnda. Hins vegar mótmælir hann því, að stefndi hafi nokkru sinni stundað þar veiðar að staðaldri. Þá fullyrðir hann, að engi þetta og önnur engjastykki á þessum slóðum hafi verið notuð til beitar frá Innri-Skeljabrekku um mjög langan tíma. Hefur hann leitt sem vitni að þessu feðgana Sigvalda Jónsson, bónda í Ausu, og syni hans, Jón og Benedikt, og enn fremur fyrri eigendur Innri-Skeljabrekku, þá Andrés Björnsson og Einar Þórðarson. Loks viðurkennir hann, að hann hafi eigi stundað veiðar fyrir Neðra-Hreppsengi, fyrr en hann lagði lögn þá, er lögbann var lagt við í ágúst 1958, en fullyrðir, að hann hafi um langt árabíl stundað veiði fyrir öðrum landspildum, er þarna liggja við ána, án þess að því væri mótmælt. Hefur hann því til sönnunar lagt fram á dómsskjali nr. 24 vottorð ríkisskattaneftndar, er sýnir, að hann hefur talið fram tekjur af silungs- og laxveiði öll árin 1945—1956.

3. Stefnandi bendir á það, að samkvæmt útdrætti úr Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns, er hann hefur lagt fram á dómsskjali nr. 5, eigi jörðin Neðri-Hreppur „engjatak á flæðiengi því, sem liggur við Andakílsá fram undan Innri-Skeljabrekku og kallað er Neðra-Hreppsengi“. Telur hann, að

orðið „engjatak“ sé hér notað í sömu merkingu og orðið „engjaítak“. Hefur hann lagt fram á dómsskjali nr. 23 álit prófessors Ólafs Lárussonar, þar sem hann lætur í ljós þá skoðun, að orðið „engjatak“ sé sömu merkingar og orðið „engjaítak“.

4. Loks bendir stefnandi á það, að í landamerkjabréfi Neðra-Hrepps á dómsskjali nr. 7 sé sagt, að jörðinni fylgi flæðiengjastykki á Suðurengjum, er gefi af sér í meðalári 150 hesta. Telur hann, að í því, að tilgreind er tala heyhesta af engjastykkinu, liggi ábending um, að þar sé um slægjuítak að ræða.

5. Stefndi mótmælir því, að Neðra-Hreppsengi sé innan landamerkja Innri-Skeljabrekku, og bendir á, að þess sé hvergi getið, að Suðurengjar séu í Innri-Skeljabrekkulandi, heldur fram undan því.

6. Stefndi mótmælir því, að stefnandi hafi notað Neðra-Hreppsengi til beitar, en viðurkennir, að búfénaður hans hafi rásað um landið. Þá fullyrðir hann, að hann sjálfur hafi um alllangt árabíl stundað silungs- og laxveiði í Andakílsá fyrir enginu, en tekur fram, að það hafi hann einkum gert um miðsumarið. Hefur hann leitt vitni að þessum veiðiskap sínum, og eru það einkum venzlamenn hans og unglingar, sem verið hafa hjá honum í sumardvöl. Þá hefur hann lagt fram á dómsskjölum nr. 14, 15 og 16 útskriftir úr dómsmálabókum Mýra- og Borgarfjarðarsýslu frá árunum 1871—1876, er sýna, að þá hafa verið uppi þrætur út af ágangi búpenings á engjastykki á Suðurengjum. Árið 1871 þinglýsa Skorrdælingar og Andkílingar banni við að beita skepnum á Suðurengjar, og einnig eru þar sátta-gerðir út af slíkum ágangi.

7. Stefndi mótmælir því, að orðið „engjatak“ sé sömu merkingar og orðið „engjaítak“.

8. Stefndi telur, að með framlagningu afsalsins á dómsskjali nr. 18 hafi hann fært fullar sönnur á, að Neðra-Hreppsengi sé fullkomin eign hans. Skírskotar hann til þess, að þar standi, að engjastykkið sé selt til fullrar eignar og umráða, og hafi afsalinu verið þinglýst án mótmæla.

9. Loks hefur stefndi lagt fram greinargerð um girðingar á Suðurengjum á dómsskjali nr. 29.

Rétturinn verður að líta svo á, að er athuguð er ljósmynd úr lofti, er lögð hefur verið fram sem dómsskjal nr. 4 í málinu, komi í ljós, að sterkar líkur séu fyrir því, að engjalönd þau, og þar á meðal Neðra-Hreppsengi, er liggja frá engjalöndum Innri-Skeljabrekku niður að Andakílsá á nokkurs konar nesi, er áin

myndar, hafi upphaflega verið innan landamerkja Innri-Skeljabrekku. Styðja þessa ályktun upplýsingar þær, sem er að finna á dómsskjali nr. 8, um að árið 1369 (öllu heldur 1399) hafi Stóri- og Litli-Hálsahringur verið í landi Eystri-Skeljabrekku (nú Innri-Skeljabrekku), og Breiðafit (nú Brekkufit) í landi Skeljabrekkujarðar. Loks bendir til þess sama, að samkvæmt landamerkjabréfum jarðanna Ytri- og Innri-Skeljabrekku er landamerkjum milli þeirra lýst svo, að þau liggi eftir stökk milli Konuengis og Brúarengis í Andakílsá, og væri þá, ef Grjót-eyrarengi, Stóri-Hálsahringur og Efra-Hreppsemi eigi væru innan landamerkja Innri-Skeljabrekku, merkjum lýst lengra niður en land Innri-Skeljabrekku þá mundi ná.

Samkvæmt Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns, en útdráttur úr henni er lagður fram á dómsskjali nr. 5, hefur Neðra-Hreppsemi á þeim tíma verið skilgreint sem engjatak, og verður rétturinn að líta svo á, að merking þess orðs sé hin sama og þar hefði staðið engjaitak.

Notkun engisins hefur um langan tíma verið þannig, að fyrrum var það notað sem slægjuland frá jörðinni Neðra-Hrepp, en nú hina síðari áratugi frá Efra-Hrepp. Um aðra notkun eigenda jarðanna virðist eigi hafa verið að ræða, nema lítilfjórlega silungs- og laxveiði í Andakílsá fyrir því, er einkum virðist hafa átt sér stað um sumartíma, er engið var slegið. Hins vegar má telja sannað, að ábúandi Innri-Skeljabrekku hafi um langt árabil hagnýtt sér landið til beitar, einkum vor og haust, eða á þeim tíma, sem landeiganda er heimilt að notfæra sér beit á slægjuftaki. Fyrr á tímum, nánar tiltekið á tímabilinu frá 1871—1876, sam-anber dómsskjöl nr. 14—16, virðist hafa verið nokkur ágangur á Suðurengjar, og hafa Skorrdælingar og Andkílingar þinglýst banni á beit þar. Verður þó eigi séð, af hverjum það bann er sett og gegn hverjum því er beint, né hvort þáverandi eigandi Innri-Skeljabrekku hafi verið aðili að banninu. 1874 og 1876 koma fyrir rétt klögumál út af ágangi búfjár á engjastykkinn. Verður eigi séð, að þáverandi eigandi Neðra-Hreppsemis hafi verið aðili að þeim málum, en 1874 tekur þáverandi eigandi Innri-Skeljabrekku á sig kvöð um vörzlu engjastykkjanna. Loks ber að geta þess, að eigi verður séð, hvort ágangur þessi átti sér stað fyrir eða eftir fardaga hvort árið.

Samkvæmt dómsskjali nr. 29 hafa á ýmsum tímum verið settar girðingar um og milli engjastykkjanna, en sjaldnast staðið lengi, enda örðugt að halda þeim við vegna sjávarágangs. Virðast

girðingar þessar hafa verið vírgirðingar, en eigi er upplýst, hve margra strengja þær hafa verið. Má jafna girðingum þessum við löggarð samkvæmt 22. kap. landleigubálks Jónsbókar, og var þá slægjuítakshafa heimilt að setja þær upp, ef hann hafði hlið á girðingunni, er opið væri frá því fjórum vikum fyrir vetur og þar til sex vikur voru liðnar af sumri.

Krafa stefnda um, að viðurkenndur verði fullkominn eignarréttur hans á Neðra-Hreppsengi vegna fortakslausra ákvæða afsalsins á dómsskjalí nr. 18 um, að hann fái það til fullrar eignar og umráða, verður eigi tekin til greina, þar sem Guðrún Þorsteinsdóttir, móðir hans, gat eigi afsalað honum meira rétti en hún átti.

Samkvæmt framansögðu verður rétturinn að líta svo á, að svonefnt Neðra-Hreppsengi sé slægjuítak, eign Þorsteins Jónssonar, bónda í Efra-Hreppi, en landið undir því sé innan landamerkja jarðarinnar Innri-Skeljabrekku og því eign eiganda hennar, Jóns Gíslasonar, bónda þar.

Ber því að taka dómkröfur stefnanda til greina og viðurkenna eignarrétt hans að landi því, er Neðra-Hreppsengi er á, en jafnframt ber að viðurkenna slægjuítak stefnda í landið.

Kostnaður við dóminn ákveðst þannig:

1. Ferðakostnaður og dvalarkostnaður dómenda .. kr. 500.00
2. Dagkaup meðdómenda (6 daga hvor) — 1200.00

Samtals kr. 1700.00

og virðist eftir atvikum rétt að dæma málsaðilja til að greiða þann kostnað að hálfu hvorn. Að öðru leyti fellur málskostnaður niður.

Dómsorð:

Viðurkenndur er eignarréttur stefnanda, Jóns Gíslasonar, bónda á Innri-Skeljabrekku, að landi því, er Neðra-Hreppsengi er á. Jafnframt er viðurkennt, að stefndi, Þorsteinn Jónsson, bóndi í Efra-Hrepp, á slægjuítak í land þetta.

Kostnað við dóminn, samtals að upphæð kr. 1700.00 — eitt þúsund og sjö hundruð — krónur, greiða málsaðiljar að $\frac{1}{2}$ — hálfu — hvor.

Að öðru leyti fellur málskostnaður niður.

Dóminum ber að fullnægja innan 14 daga frá birtingu að viðlagðri aðför að lögum.
